

Järle Byablad

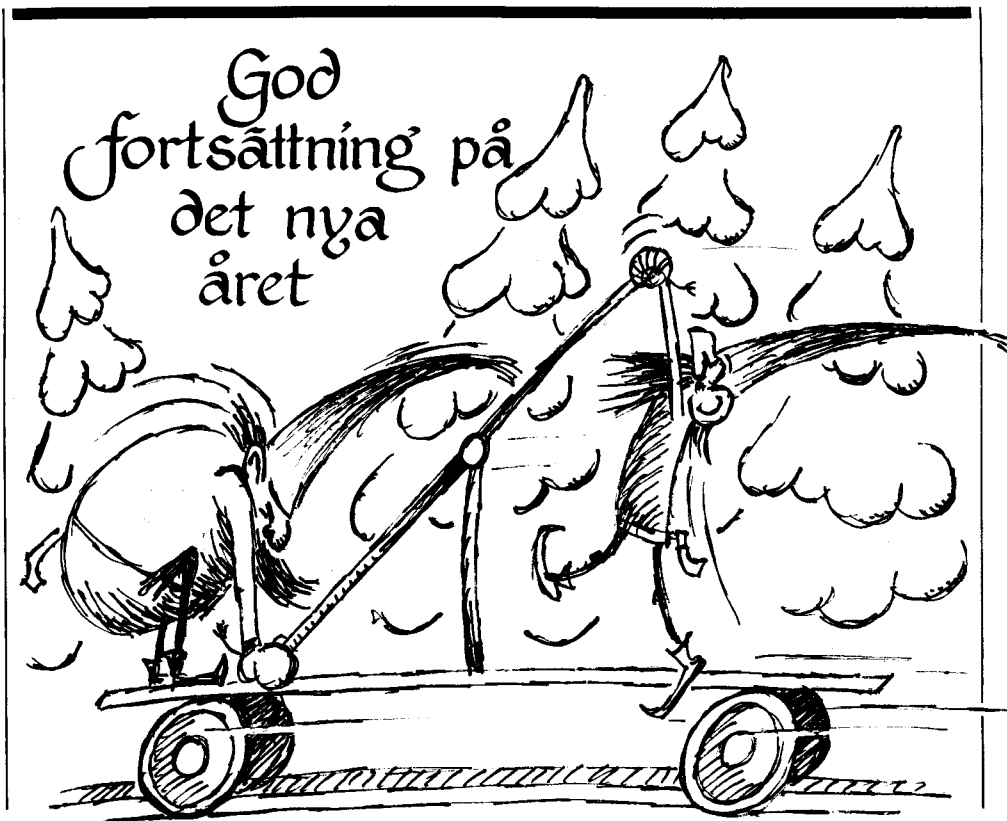
Nr 12 december 1985

Tryckt i Örebro

ÅRGÅNG 11

Lösnr pris 5 kr

Byabladskommittén: Bo Hazell (ansv utg), Peter Ekström (lay-out), Gun Viktorsson (register, kontaktman 0587-500 60) Karin och Märta Bergman (distribution)

TÅGINTENSIV SOMMAR I JÄRLE

SAXAT UR JÄRNVÄGSBLADET FÖRSTLINGEN

Trafiken började med nära skolresor Bofors-Nora och Nora-Järle. Den 6:e juni åkte Länsförsäkringar sträckan Örebro-Järle-Nora och åter.

Så kom den stora dagen med Musiktåget, som förresten visats i TV. När tåget avgick från Örebro Södra hade regnet redan börjat falla på både resande, publik och eleverna från Örebro kommunala musikskola. Efter 20 minuters uppehåll med mer musik av musikskolan på Örebro C bar det iväg mot Järle.

På vägen dit sken faktiskt solen stundtals. Under hela resan underhölls resenärerna med dixie-jazz av Cay-Lennarts.

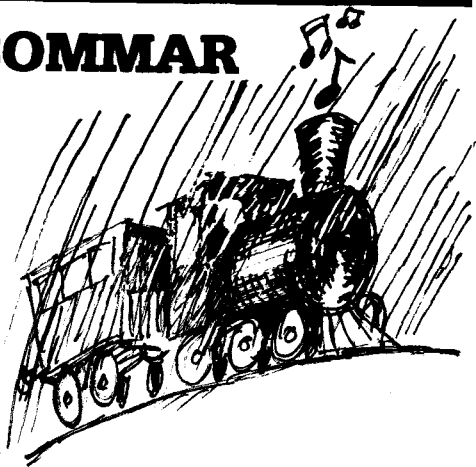
Väl framkomna till Järle - där färgen knappt hunnit torka på stationshuset - öppnade sej skyarna så att Örebro Nyckelharpsgille fick fly in i väntsalen och där fortsätta musicerandet.

Stationshuset fylldes genast till bredden med folk som sökte skydd från regnet. I stället för att trotsa regnet föredrog många av resenärerna att sitta kvar i tåget, och då speciellt i restaurangvagnen där man lät sej väl smaka av kaffe med tilltugg.

Snart var det dags för sista etappen mot Nora, där väldigt mycket folk, trots vädret, mött upp för att se tåget och lyssna till Nora Kommunala Musikskolas elever. Under förmiddan och kvällen kunde man välja och vraka bland en mängd begivenheter med större eller mindre musikalisk anknytning. Däreibland en kammarkonsert och sist men inte minst supé och dans till Whisperings storband på Nora Stadshotell.

Sammanfattningsvis konstaterar Anders Hedborg i Järnvägsbladet Förstlingen att Musiktåget var ett av de roligaste arrangemang man varit med om och att det vore roligt om det kunde upprepas något annat år.

Den 14-15 juni var tågtrafiken igång igen. Då kördes ångtåg både till Örebro och till Järle som vanligt. Men nu

var det extra spännande för det ryktades att kommunikationsministern skulle komma till Nora för att "överlämna" järnvägen till NBVJ. Curt Boström med hustru och stort följe partifolk kom. JCC bjöd på lunch i restaurangvagnen där NJOV (= järnvägsstiftelsen), NBVJ (Veteranjärnvägsföreningen) med flera intressenter närvarade.

Efter tal av ministern, NJOV:s Arne P. Eriksson och SJ:s Runo Renntun vid stationshuset, överlämnade Renntun en nyckel som passar till alla NBJ-lås till Arne P., som för dagen var iförd passande järnvägsuniformsmössa. Sen bar det av med extratåg med MBJ 16 (det gamla malmtågsloket) i spetsen till Järle för officiell invigning av den nyrenoverade stationen - Sveriges första. Järle Byalag bjöd på kaffe.

Den 20 juni och 26 juni ordnades två rälsbussturer till Järle för vardera Länsarbetsnämnden och en sommarlovskoloni. Och vid Noradagarna 11-14 juli gick ångtåg till Järle och Vikersvik. Vid båda stationerna stod respektive byalag för servering med mera.

Det har nu blivit tradition att Automobilhistoriska Klubbens Örebro-sektion förlägger sin sommarutflykt till Nora och NBVJ.

I samband med Nora marknad 24-25 augusti ordnades också tågrörningar. Amnehärads Lions Club ville gärna komma till Nora på lördagen. De undrade om de inte kunde få åka ångtåg från Gullspång till Nora och åter. Och naturligtvis ordnade NBVJ det.

- Kan ni ordna lunch för 200 personer undrade man vidare? Å visst kunde man det trots att Nora stadshotell var stängt för ombyggnation. Med restaurangvagnen plus två personvagnar på sjöspåret klarade Kenneth Mallalieu även den saken.

Ånglok 58 fick dra tågen till och från Gullåsång medan malmtågslok 16 användes i trafiken på Järle. För att i någon mån kompensera den uppkomna bristen på personvagnar på lördagen ordnades två-tågstrafik på Järle. NBJ-rälsbussen sattes i trafik för allmänheten för första gången, och det visade sej vara mycket uppskattat.

Den 18:e septemberåkte Hovstaskolans elever och föräldrar rälsbuss mellan Järle och Nora. De Dövas Förening ångtåg Örebro - Järle - Nora.

DAGISET - ETT MONUMENT?

En av årets viktigaste händelser i Järle var utan tvekan öppnandet

av daghemmet i de nya lokalerna.

Alla inblandade parter är mycket nöjda över att allt blivit så bra. Det var svårt att tänka sig det gada resultatet när byalaget började tampas med myndigheterna för att daghemmet skulle bli verklighet.

Sannolikt är det så att daghemmet blir ett slags monument över hur Järle Byalag har vänt utvecklingen i Järle. Från att ha varit ett avfolkningshotat område en gång i tiden blir området nu allt mer attraktivt.

MOR PÅ KASSETT

Agda Andersson i Skärmarboda har under 1985 läst en av sina dikter i Radio Örebro varje torsdagsmorgon kl 6.10 och 8.55. Dikterna har till stor del tagits från hennes diktsamling "Året runt med Mor i Bygden". Mycket har också tagits från de dikter som varit publicerade i Järle Byblad. Ytterligare andra dikter har specialskrivits för radioserien.

Agda Andersson är ju mest känd under synonymen "Mor i Bygden" och har under årens lopp haft med dikter i lokaltidningarna. Dessutom har Agda Andersson publicerat dikter regelbundet i Järle Byblad, vilket hon givetvis kommer att fortsätta med även i framtiden.

Nu har radioserien blivit en kasset. Järle Byblads lokalradio- och arbetare har producerat kassetten "Året runt med Mor i Bygden", som innehåller de 52 dikter som Agda läst under året.

Bo Hazell har lagt in stämmingsljud för att illustrera dikterna om Torpasågen, trädfälningen i

Skärmarbodaskogarna, fågelsången på Skansberget och bäckporlet från Kidronbäckens flöde vid Karlsdamm.

Många dikter handlar om djur och natur i Järleområdet: Järlevår, Blåsippor, Valborgsmässa, Källarbacken, Blåbärsstället, Älgmöte. Mitt landsvägsdike, Järlevinter och Vårning i Advent.

Agda skriver också om hur järleborna fick nya telefoner i "Automatiseringen" och i samband med självdeklarationen kan man läsa "Deklarationsråd". En dikt som lika gärna kunde vara skriven av en expert på skatteplanering...

I "Vårtecken" beskriver Agda hur hon får värkänslor när hon åter kan höra bygdens eget sågverk köra igång efter vinteruppehållet.

Och i dikten "Vedspisen" beskriver hon sin kärlek till kökspisen som sprider ljus och värme och som med sitt sprakande sätter liv i stugan.

Kassetten innehåller en dikt per vecka, dvs 52 dikter och totalti-

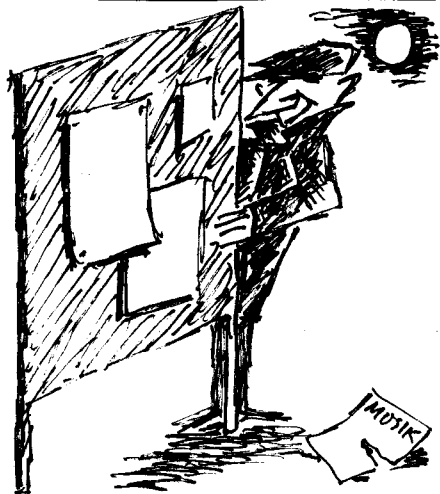
den är 1 tim och 20 minuter. Den kostar 30 kr och finns att köpa hos Agda i Skärmarboda. Men lättast är det att sätta in 30 kr på Radio Örebro's postgiro 210021-2 och märka talongen med "Kassetten Året runt med Mor i Bygden".

Dessutom har Agda sålt kassetterna på Stortorget i Örebro, när hon enligt gammal sed stått och sålt hemgjorda tomtar och annat inför julen.

Kanske kan även Järle Byalag ha kassetter till salu i samband med tågdagarna kommande säsonger.

NIDINGSDÅD I NATTEN

Anslagstavlan som står i vägkorset vid stationen har fått en liten ansiktslyftning av Örebro kommun som ansvarar för den. Det är bra. Men fortfarande är det ofta så att anslag som sätts upp på tavlan ganska omgående rivs ner igen. Det tycks ske i skydd av mörkret och av någon person som speciellt ogillar Örebro kulturnämnds musikarrangemang, men även

andra saker.

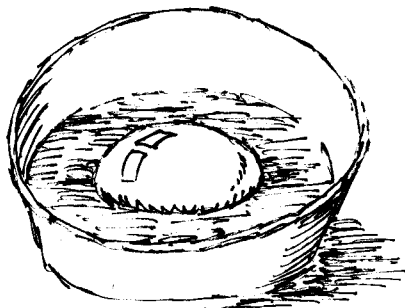
Snälla du, vem du nu är, låt inte din ilska över Örebro kommuns dåliga musiksmak gå ut över andra. Låt dina motståndare säga sitt. Har du motsatt åsikt så sätt upp ett eget litet anslag på tavlan eller skriv ett inlägg i denna tidning. Men låt anslagstavlan vara i fred.

För övrigt är det Helena Persson i det rosa huset (Skogshyddan) i Järle som är ansvarig för att anslagstavlan sköts. Hon ser till att anslag sätts upp och sedan tas ner igen när de är inaktuella. Den som vill ha något uppsatt på tavlan kan vända sig till henne. Telefon 0587/50133.

PETER EKSTRÖM

JÄRLE I HISTORIEN

Låt oss fortsätta lite kring hälsa och sjukdom i min barndoms Järle. Jag lär ha varit omkring tre-fyra år gammal, när jag under lek lyckades få mitt ena knä "ur led". På vinden stod den gamla barnvagnen, som nu kom till heders igen. I den fick jag åka med mor och far till Johan Karlsson i Fingerboda. Hans kunnande var känt vida omkring när det gällde besvär med skelettsystemet både beträffande folk och få. Mitt fall föranledde inga problem och jag var snabbt på fötter igen. Inte heller har jag minne av några obehag, fast jag vet, att behandlingen ofta var smärtsam. En marknadsdag i Nora gick en man ifrån Bergslagen omkring och bär sin pojke i hopp om att stöta ihop med Johan Karlsson, vilket han också gjorde. Pojken var sedan några dagar helt ur stånd att stödja på ena benet. Min far som var närvarande hörde Johan Karlssons villkro: "Han ska bli hjälpt, men du ska leta på en källare, där ingenting kan höras ut." Man hittade källaren och pojken blev hjälpt som så många andra. Man vill hoppas att han efteråt fick en fin marknadspresent av fadern.

Då var det mindre smärtsamt för små barn att få hjälp för engelska sjukan. Ris-smorning och en påse örter i band kring halsen var ju betydligt enklare och dessutom intressantare i synnerhet som påsen efter viss tid skulle kastas i ett mot norr rinnande vatten. Allt enligt instruktionserna från den försägnade kvinna från Örebro, som opererade i järnvägsvag-

narna, där hon vlade ut sina offer och påvosade "engelska sjukan" bland småbarn som var ute och røster med sina mammor.

Jag vet också att astmatiker kunde åka in till Örebro och få hjälp hos en "specialist". Behandlingen bestod i försiktig inandning av ångorna från salpetersyra. Då var det enklare och ofarligare att där hemma ha lager av fisklevertran, ricinolja och acetylsalicylsyrepulver, som förmodligen hade samma användningsområde då som nu.

När Volga-svampen dök upp där hemma, var det spännande. Den låg där i sin skål i skafferiet - en rund, skivformig geléklump ca 15 cm i diameter. Den förökade sig genom att skivan klövs upp i två likadana - den ena ovanpå den andra. Svampen var ständigt omfluten av tillsatt vatten och det var just detta vatten med sin syrliga smak, som skulle drickas och ge hälsa så där i största allmänhet. Eftersom den så lätt förökade sig, fanns den snart i alla hushåll i Järle. Jag trodde den hörde 20-talet till, tills jag för ett par år sedan träffade på den hos bekanta i en norrlandsstad. Och förra året såg jag den på en svamputställning i Skövde, där den också salufördes av en firma på orten.

Man behövde ju inte vara klok gubbe eller gumma för att ge varandra en hjälpande hand ibland. Min mor anlätades ofta, när någon fått någon förorening i ögat. Det började väl som en tillfällighet att hon helt amatörmässigt gav någon hjälp och sedan blev det brukligt, att man stötte på där hemma, när man fått sågspån, torv eller likande i ögat. Med en hårnål av den klassiska sorten vände hon på ögonlocket och gjorde en liten upprensning.

Att ropa in ett par glasögon på auktion var man inte på något sätt främmande för. Ofta visste man på förhand, att glasögonen i fråga "passade" något så när. Man hade kanske provat dem några dagar tidigare. Ibland var man ju också bekant med den förre ägaren. Jag har även varit med när kartonger med icke förbrukad medicin ropades in på auktioner, och har sett nöjda köpare vända hemåt

med förhoppningen att alltid blir man väl av med någon av alla kräm-porna.

Jag kände både gamla tanter och farbröder som bar guldringar i sina öron, övertygade om att dessa ringar hade en positiv inverkan på deras allmänna hälsotillstånd. Vid besök på Bergsskolans museum i Filipstad lärde jag mig av sakkunniga, att guldsmycken såsom ringar, armband etc som bäres tillräckligt länge, avger guldjoner som kan återfinnas i våra hårstrån. Genom håranalys kan man ju idag också få värdefull information om livsviktiga spårämnen och mineraler. Ska vi då ta det där med ringar i öronen med ett medlidsamt leende eller ska vi ta det på allvar? Ska vi tro på Volga-svampen? Välj själv!

Ruben Järliden

VÄGFRÅGAN

Järle Torv och Järle Byalag genom Ingmar Bergman skall gemensamt uppvakta Vägverket angående vägen Åboda-Flåten. Särskilt med tanke på de kommande torvtransporterna behöver vägen en ordentlig upprustning och krav kommer att framföras att den permanentas.

TILL VÅRA PRENUMERANTER

Var büssig meddela oss om Ni ändrar adress!

Kan någon hjälpa oss spåra Staffan Tellander, tidigare adr. Dyltabruk, samt Knut Karlsson, Örebro. Deras byblad kommer i retur. Hör av er till kommittén!

STYRELSEMÖTET I NOVEMBER

Vägfrågan diskuterades och man beslutade att tillsammans med Järle Torv uppvakta Vägverket.

Det bestämdes också att medlemmarna vid arbetsmöten i stationen gratis får dricka kaffe. Bullar finns att hämta i frysen. Vid andra evenemang som ordnas av byalaget kommer man att servera kaffe till självkostnadspris.

Man talade också om den arbetsgrupp, som kommer att syssla med stationen och bygdens historia. Det är viktigt både för oss själva och kommande generationer samt för de som skall besöka stationen att vi på något sätt dokumenterar allt som skett.

JÄRLE RALLY-TEAM

TRÄFFPUNKT
FÖR MOTORINTRES-

SERADE. FÖRSTA MÅN-

DAGEN I VARJE MÅNAD

KL 19.00 I UNGDOMSHEM-

MET, SABBATSBERG.

KONTAKTA GÄRNA RMAS

PAULSSON TEL 0587/50086

(DAGTID) ELLER TORBJÖRN

DAHLQUIST TEL 0587/

50241. ALLA

VÄLKOMNA

PORTRÅTTET

Fotbollstränare i ESK: TRÄNINGEN OCH MATCHERNA ÄR SOM LIVET I MINIATYR

Det viktigaste med fotbollsträningen är att umgås. Och det viktigaste med matcherna är kamratskapet före, under och efter spelet.

Den som säger så heter Ragnar Helin, fotbollstränare i Ervalla Sportklubb sen mitten av sjuttitalet. Tillika speciallärare i Ervalla, Axbergshammar, Ölmbro-torp och Hovsta.

Ragnar är en man med åsikter, idéer och målsättningar. Men Ragnar är också den som hela tiden eftersträvar att leva som han lär. Och som lyckas - trots kontinuerlig självkritik.

Egentligen började det hela redan i Överkalix, varifrån Ragnar härstammar. Han kommer från ett laestadianskt hem med mycket bestämda åsikter om hur livet ska levas och där individens olikheter skyls undan för kollektivets hårda krav i de ortodoxa hemmen i det karga Norrbotten.

- Jag spelade fotboll redan som barn, å när vi kom till Ervalla och det var dags för Erik att börja ESK, hoppade jag in när det behövdes förstärkning, berättar Ragnar om sonen Erik.

Dessförinnan hade Ragnar arbetat med Friluftsförbundet så föreningsvanan

och ledarvanan fanns redan.

- Det får inte vara så att en spelare är till för klubben. Att huvudsaken är att försvara flaggan, klubben och namnet.

- Nej, det är sportklubben som ska vara till för att människor ska kunna träffas och spela fotboll tillsammans. Och ledarnas uppgift är att se till att det hela fungerar praktiskt och även hjälpa de enskilda spelarna att hitta sina egna färdigheter.

- Fotbollsträningen är till för att ungdomarna ska få chansen att "växa" inombords. Å ungdomarna ska slippa höra skolans alla klagomål över ständiga misslyckanden upprepas på fotbollsplanen. I stället ska varje individ få chansen att ha roligt och upptäcka sina egna förutsättningar.

- Varje fotbollsutövande kille eller tjej

måste få känna att:

- Jag är viktig som jag är.

Under senare tid har lagsporterna och kanske främst fotboll drabbats av alltmer våld både på och runt om fotbollsplanen. Vad tror du att detta beror på?

- Det finns allt fler som ser motståndarna som fiender. Man har till exempel importerat vanan från USA och Kanada att ha pep-talks där man eggas upp sej mot motspelarna. Där man lär sej använda hårda ord om motståndarlaget.

- Det förekommer till och med att man lär ut ungdomarna var nånstans en ishockeyspelares oskyddade ställen sitter. Men lär sej slå på det ställe där det gör ont.

Ragnar menar i stället att fotbollsspelarna ska prata med varandra. Både före och efter matchen. Ha kul tillsammans.

- Vissa idrottsforskare hävdar att om man utnyttjar reklamtricks - typ snabba bilder eller texter, som flimrar förbi i filmer med helt annat innehåll - kan man påverka kampanjen och därmed nå bättre målresultat.

I forskarrapporten sa man till exempel att om man visade en grupp fotbollsspelare texten "SLÅ FARSAN PÅ KÄFTEN" på en bioduk under en filmföreläsning - bara under några tiondels sekunder, så utlöses en hämrad aggressivitet som spelarna burit med sej sen barnsben. Och då fokuseras ilskan över motståndarlagets spelare under matchen och man ökar chanserna att slå in nära fler bollar i mål.

- Detta är ju helt felaktiga metoder, tycker Ragnar. Man måste ju fråga sej vad fotbollen är till för, eller hur? Är det bara vinst och seger som räknas? Borde det inte vara glädjen av att få spela och kamratskapet som är det viktigaste?

- Individerna och gruppen är viktiga - men individen betyder något bara i relation till andra medmänsklikor. Fotbolls-tränarens uppgift måste vara att se till vad individernas situation tillsammans kan skapa.

- Produkten - inte summan - av de elva spelarna är det huvudsakliga, säger alltså Ragnar Helin - en av ledarna för ungdomsfotbollen inom ESK.

Trots att Ragnar förstår att han är kontroversiell fortsätter han sin målmedvetna insats för ungdomsidrotten.

Bo Hazell

U P P R O P !

Studie- och kulturkommittén planerar att starta en arbetsgrupp som skall dokumentera bygdens, stationens och byalagets historia. Till att börja med vill man ta fram en broschyr att dela ut till turister som besöker stationen. Man räknar med att få hjälp av ett studieförbund. Start i januari.

Den som är intresserad av det här projektet, anmäl Dig till Ann-Britt Ekström, tel 0587/51023. Särskilt välkomna är förstås äldre järlebor som har reda på hur det var förr.

TILL JULLOVSLEDIGA BARN OCH UNGDOMAR!

Lörd. 28 dec. och lörd. 4 jan. visas film för barn och ungdomar.
Plats: Järle station. Tid: 15.00-17.00.
Håll utkik på anslagstavlor!

JULFESTEN blir i år (eller rättare sagt nästa år) den 18 januari. Program är inte fastställt än men kommer att meddelas på anslagstavlor.

VALBEREDNINGEN ÖNSKAR HJÄLP

Du som är intresserad av att hjälpa till på något sätt i Byalaget! Ta kontakt med valberedningen (Lennart Gustavsson) och erbjud Dig att hjälpa till i någon kommitté eller kanske som styrelseledamot. Eller också kanske Du känner någon Du vill föreslå? Det går bra att sända in nedanstående blad till Lennart Gustavsson i Järle eller ring 0587/50281.

Jag vill hjälpa till i följande kommitté: _____

Jag föreslår följande person(er) att delta i arbetet: _____

Insänt av: _____

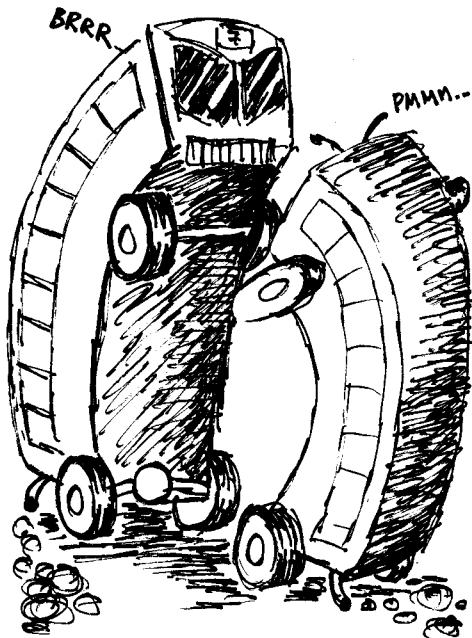
KOLLEKTIVTRAFIKKOMMITTÉN

har skickat en skrivelse till Örebro läns Regionaltrafik där man ger synpunkter på bussförbindelserna med framför allt Örebro. Vad man främst önskar är flera kvällsturer så att t.ex. högstadie- och gymnasieelever skall kunna vara tillsammans med sina kompisar även på kvällstid ibland. Det framhålls också att det vore lämpligt att andra än skolbarn finge nyttja skolbussarna som ofta går genom bygden.

DEBATT

Angående skrivelsen "Synpunkter på nya busstider" från kollektivtrafikkommittén.

Borde inte en erkät gått ut till alla hushåll som är berörda av Järlebussen och av den avläst vilka bussturer som passar bäst. Vad jag vet har ingen sådan förfrågan gjorts. Hur kan man då utan underlag anta att senare förlagda busstider, 7.20 - 16.50 Järle-Örebro-Järle, sannolikt skulle få fler resenärer. Idag kan man inte arbeta heltid och åka fram och åter med Järlebussen. Det skulle inte heller förbättras med det nya förslaget. Borde inte istället endast anknytningen 16.20 senareläggas för att möjliggöra

arbete heltid och åka buss fram och åter.

En del har ju flextid och borde inte de kunna flexa så att det passar dagens busstider likaväl som att flexa till önskade busstider.

Kan det möjligtvis vara så att vissa personer har lite svårt att komma upp på morgonen..

Morgonstund har guld i mun
hälsar BIRGITTA LUNDKVIST, Vänhem,
Järle.

PS. Glöm ej att använda reflex,
då syns du bättre.

ÅRET RUNT

MED

MOR I BYGDEN

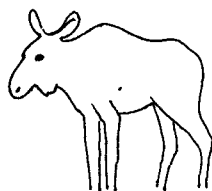
52 dikter om djur och natur
från Skansberget, Skärmarboda,
Järle och trakterna kring Kilsbergen.

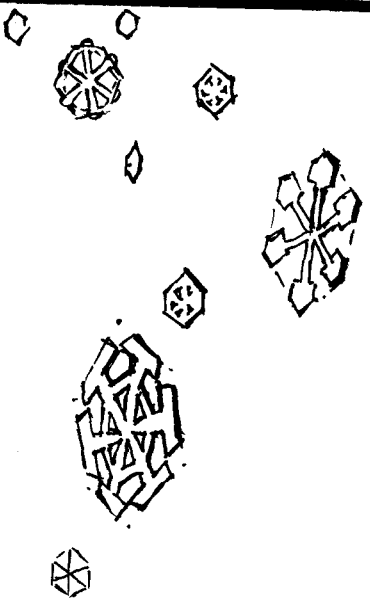
1 timme 20 minuter

av och med Agda Andersson i Skärmarboda

Kan beställas via
postgiro 210021-2
Ange på talongen:
Kassett med Mor i bygden

17 december 1984

Snön började falla
och med ens
blev det julstämning
över staden
Gräsmattorna framför
Södra station
och längs parkernas gångar
blev vita och ulliga

Snökristallerna gnistrade
ikapp med skyltfönstrens
julexponerade diamanter

Jag fyllde handen
med snödiamanterna
gladdes åt skönheten
sekunderna innan dom smälte

Vivi Berglund
Ervalla